

GÜMÜŞHANE MİLLETVEKİLİ AKGÜL, TBMM'DE "BOR ZENGİNLİĞİMİZİ" ANLATTI

AK Parti Gümüşhane Milletvekili Hacı Osman AKGÜL'ün Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na Bağlı Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü'nün 2019 Yılı Bütçesi Üzerinde Yapmış Olduğu Konuşma

Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü ülkemizde ve dünyada bor ürünlerinin geliştirilmesi ve kullanım alanlarının yaygınlaştırılmasına yönelik faaliyetleri gerçekleştirmek amacıyla 2003 yılında kurulmuştur.

%7.7 rezerve sahip olan Rusya 1958 yılında, hiç rezervi olmayan Japonya 1970 yılında bor araştırma enstitüleri kurarken; %73 rezerve sahip olan ülkemizde Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü'nün 2003 yılında kurulması geç kalınmış bir hamledir.

Bor rezervinin %73'den fazlasının ülkemizde olması Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü'nün faaliyetlerinin önemini daha net ortaya koymaktadır. Günümüze kadar enstitü bünyesinde 215 adet proje tamamlanmış olup, 46 adet proje ise devam etmektedir.

Bu projeler kapsamında elde edilen sonuçlar ile ilgili olarak; 24 adet patent belgesi alınmış, 12 adet buluş için patent alım süreci devam etmektedir. 6 adet sınai ürün için özel sektör kuruluşlarına lisans hakkı verilmiştir.

Dünyada ham madde kaynaklarının hızla tükenmesi ve sanayinin birçok dalında bor madenin kullanılması sebebiyle borun her geçen gün önemi artmaktadır. %73'lük gibi bir oranla en yüksek bor rezervine sahip olan Türkiye'yi Rusya, Güney Amerika ve Amerika Birleşik Devletleri takip etmektedir.

Dünyada bor ürünlerinin tüketiminin sektörel bazda dağılımı; %47 cam, %16 tarım-gübre, %15 seramik, %2 temizlik-deterjan ve %20 diğer sektörlerdir. Ülkemizde bor ürünlerinin tüketiminin sektörel bazda dağılımı ise; %36 cam, %31 seramik, %9 temizlik- deterjan, %7 tarım, %4 tutkal ve %14 ise diğer sektörler şeklinde gerçekleşmektedir.

Bor'un; mukavemet arttırıcı, ısı yalıtıcı, alev geciktirici, duman bastırıcı, antimikrobiyal etken madde, süperiletken, kanser önleyici, katı yağlayıcı, radyasyon ve savunma zırhı, enerji taşıyıcı ve depolayıcı, bitki besleyici ve temizleyici gibi bilinen birçok etkisi bulunmaktadır.

Bu özelliklerine binaen; 250'den fazla alanda kullanıma haiz olan borun, yeni ürün ve uygulama alanlarında kullanımına yönelik çalışmalar artarak devam etmektedir.

Bor Enstitüsü tarafından desteklenen ve yürütülen çalışmalar çarpıcı sonuçlar çıkarmıştır. Yeni nesil balistik zırh plakalarının üretimi, yanmaz elyaf ve çadır yapı malzemeleri artık bor madeni katkısı ile üretilebilmektedir. Yine elektrikli araçların menzillerini ve insansız hava araçlarının uçuş sürelerini artırmaya yönelik bor temelli yerli yakıt pili sistemleri üretimi gerçekleştirilmiştir. Tabi buna bağlı olarak ticarileştirme çalışmaları da devam etmektedir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'mızın "Milli Enerji ve Milli Maden" politikası ışığında, bor sektörünün gelişmesinde katma değeri yüksek ürünlerin öneminin bilinciyle; savunma, elektrik-elektronik, demir-çelik gibi alanlarda kullanılan bor karbür, bor nitrür ve ferrobör üretim tesislerini ülkemize kazandırmak amacıyla yatırım çalışmalarına başlanmıştır.

Bor sektöründe yatırımlarına devam eden Eti Maden tarafından 2002-2018 yılları arasında yapılan yatırım yaklaşık 1 milyar dolar mertebesine ulaşmıştır.

Bor Araştırma Enstitümüzün ve Eti Maden'in yaptığı çalışmalar neticesinde dünya bor pazarındaki payımız 2002 yılında %30'larda iken bugün dünya bor pazarının %57'den fazlasını ülkemiz karşılamaktadır. Önümüzdeki dönemde Eti Maden "Rezerv Kadar Pazar" vizyonunu kalite, sürdürülebilirlik ve inovasyon anlayışından ödün

vermeden sürdürmeyi planlamaktadır.

Dünya bor tüketiminin yaklaşık %15'i tarım sektöründe gerçekleşmektedir. "Tarım-Bor Araştırma ve Uygulama Programı" kapsamında 14 farklı tarım ürününde denemeler yapılmış olup, %5-30 arasında ürünlerde verim artışı olmuştur. Bunlara ilave olarak Ar-Ge faaliyetlerinin yapıldığı, ürüne yönelik pilot tesislerin kurulduğu, bor konusunda yetişmiş bilim insanı gücünün gelişimine imkân sağlayabilecek ortamlar hazırlamak için projeler geliştirilmektedir. Bor Enstitümüz; Çin, Japonya, Almanya ve Rusya gibi ülkelerle işbirliği çalışmalarına devam etmektedir.

Bor araştırma enstitümüze sürdürmekte olduğu ve ülkemiz için önem arz eden çalışmalarında başarılar diliyorum.

Bu düşüncelerle 2019 yılı bütçemizin hayırlı olmasını temenni ediyorum; yüce meclisimizi saygıyla selamlıyorum.